

Monica
Braw

Hjärtlandet

Monica
Braw

Hjärtlandet

 SAGA
EGMONT

Monica Braw

Hjärtlandet

Saga

Hjärtlandet

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1984, 2019 Monica Braw och SAGA Egmont, an imprint of
Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726182804

1. E-boksutgåva, 2019

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

Gross Glockner

Framåt, nedåt, bakåt, uppåt. Framåt, nedåt, bakåt, uppåt.

Jag känner den lätta nylonryggsäckens remmar i mina axlar. Det är som att vara selad. Jag höjer på axlarna, en kant – är det ett kexpaket? – gnager lite på min ryggrad. Jag kan alltså inte röra mig hur jag vill.

Jag är också begränsad till en framåtlutande ställning. Kortare stunder kan jag lyfta ena handen från styret för att torka svetten ur pannan eller klia mig på benet. Men i princip är min rörelsefrihet begränsad. Mina fötter sitter instuckna i små tåhättor på tramporna, som hundens nos i munkorg.

Allt detta är annorlunda.

Det är också vinden mot mitt ansikte.

Selad, inhägnad cyklar jag uppåt i vinden.

För mig är detta något helt nytt.

Folk tror kanske att jag kan cykla. Du som har en cykel av solitt guld! Du som uppträder för publik över hela världen!

I själva verket har jag ingen aning om cykling.

Jag tar ett långsamt andetag nu. Jag känner luften följa insidan av näsbenet och sedan sänka sig genom luftstrupen ner till yttersta lungspetsen. Där håller jag kvar den en stund. Jag föreställer mig den virvla omkring, tränga in i bronker, mellan flimmerhår, breda ut sig, avge syre... tills den plötsligt med min viljas hjälp, av mina musklers sammandragningar, stöts ut, puh! osynlig blandar den sig med alpluften runtomkring, stiger mot ljusblå himmel.

Hela denna tid rör sig mina ben. De rör sig utan att jag tänker på det, mycket enformigt, en enda sammanhängande rörelse, framåt nedåt bakåt uppåt, framåt nedåt bakåt uppåt.

För mig är det anmärkningsvärt att kunna röra sig utan tanke på vad man gör, att kunna lägga märke till himlens blådjup och samtidigt arbeta. Se där i fjärran fjällkor! Snön gnistrar på Tindergast!

Kanske såg jag mig omkring i början. Kanske la jag märke till barnen som strövade ner mot ån för att fiska, småflickorna som kelade med sina spädbarnssyskon, kattungen som rullade i gräset. Somrarna hemma var fuktiga och mycket heta, så att vi alltid hade en ren, vikt näsduk till hands i en ficka att badda ansiktet med innan det syntes att vi svettades. På det sättet blev sommaren en tid av sval, ren bomull mot ansiktet. Bara de som var tvingade att utföra hårt kroppsarbete svettades synligt.

Min far stod i skuggan på verandan, i handen en solfjäder som han långsamt, så långsamt att man kunde fråga sig om det var lönt, förde framför ansiktet. Genast jag stannade upp ropade han vänligt:

- En gång till!

Så fort jag föll tillhöll han mig:

- Upp igen!

Min första verkliga känsla av att ha nått någonvart var när jag lyckades ta upp min rena hopvikta näsduk ur fickan, badda ansiktet och stoppa ner den igen, allt utan att tappa balansen.

Det hörde inte till det jag höll på att lära mig och själva gesten var vardaglig, så allmänt förekommande, att far inte märkte den.

Jag skulle bli världens bästa balanskonstnär på enhjuling.

Han hade varit sjutton år när han för första gången gått på cirkus. Där såg han en kvinna som stod på huvudet på cykel, dansande sålunda runt i manegen. Han blev bergtagen. Det var det mest säreget meningslösa han någon gång hade sett, så helt perfekt.

Han önskade lära sig detta för egen del, denna fulländning åtrådde han som en besvärjelse mot vardagslivets all sjabbighet. Men vid sjutton var han redan för gammal för att bli perfekt. Hans övningar förblev övningar. Det var för honom värre än inget alls.

Då bestämde han sig för att skaffa ett barn, ett alter ego, vars liv från första början helt skulle ägnas åt ekvilibristens perfektionism.

Det barnet var jag.

Han gick försiktigt men bestämt till väga. Det dröjde länge innan jag förstod, att livet kan ta sig andra former än balansträning. Jag trodde tills dess att barnet, som bar ett småsyskon på sin rygg, att pojken med metspöet över axeln, att flickorna hoppande hage, att också de övade för att bli bättre, för att gå vidare till något svårare när de en gång kunde detta.

Med förundran uppmärksammade jag småningom att barnen, fnittrande, hoppande, springande uppehöll sig i granträdgården på träningstid. När jag frågade varför svarade far:

- De leker. Ingen bryr sig väl om dem.

Leken blev för mig efter denna första förundran något man tillgrep i brist på kärlek, i brist på dagliga övningar som ständigt ledde framåt, framåt mot det större, det svårare, mot det, som skulle göra mitt hjärta lätt när jag kunde det om en tid.

För varje ny, bemästrad övning kände jag mig lite större, lite bättre än förut. På kvällen innan jag somnade räknade jag hur många konster jag kunde. När jag fyllde åtta var

det 67, om man räknar höger och vänster. Det tyckte jag gott att jag fick, den spegelvända varianten var ofta svår. I alla fall fick jag lov för mig själv. Tänk så mycket jag kunde! Glad somnade jag.

De som lekte var övergivna, lämnade vind för våg. Jag var älskad, uppmuntrad. Far var alltid där, stod i verandaskuggan, nickade uppmuntrande när jag fullföljt en drill. Ibland sträckte han fram armen, solfjädern hopvikt, pekande:

- Tänk på vristen! Nacken böjd!

Jag orkar gott. Naturligtvis orkar jag, ännu, gott. Nyss såg jag en tioårig pojke här i backen, tre meter efter sin far, liten racercykel, djupt böjd över styret, vätskebehållaren ännu fylld. Vi är inte många, men tillräckligt många för att inte ens lokaltidningen skulle fatta intresse. Stiga upp en tidig morgon, sätta igång, innan mörkret faller är allt över.

Ändå ser de sig förbluffat om, de som försiktigt på tvåan kryper i kurvan. De vinkar, skrattar. De bekommer mig inte. Jag är van vid att inte se. Deras avgaser är till besvär, det bär mig emot att andas djupt, jag ska vända bort min uppmärksamhet från vägen ut mot landskapet, ut mot alpäng. Det är vackert. Där sitter ett ungt par med utflyktskorg, de ler. Varför inte jag?

Därför att jag har ett mål.

Bäst var det när far visade något nytt.

Han var liten och böjlig och fastän han hade gett upp om att själv bli artist var det inte för att han inte kunde. Det var för att han var perfektionist. Han hade mycket stor talang. Hade han börjat tidigare hade han själv nått sitt mål. Som det nu var: få skulle ha klagat.

Men han uppträdde bara för mig. Han uppträdde för att jag skulle bli bättre än han.

Han tog av sig i undertröja och nötta triksåer. Han bar dem under kläderna de dagar då han beräknade att tiden möjligtvis bleve mogen för en demonstration: oftast en ny övning, endast i undantagsfall upprepning av någon förut visad.

Jag satt bävande på verandan med dinglande ben.

Först en gång hela rörelsen i ett svep för att uppfatta rytmen, formen, helheten, skönheten. Sedan om och om igen, för att särskilja: först så, det kan jag, och så, det kan jag med, där kommer något nytt...

Efteråt satt vi tillsammans, hans bröst höjde och sänkte sig snabbt, han rörde längtansfullt axlarna och jag visste varför: välbehaget i att känna av sig själv.

Sedan var det min tur. Nästan orörig, så när som på den lilla gesten med handen och solfjädern, stod han, dag efter dag, tills jag kunde.

Han skulle inte ha tyckt om det här. Bara detta att tankarna rör sig fladdrande, medan kroppen arbetar till sitt yttersta, skulle han tagit som oförytterligt tecken, ett bevis för att sysselsättningen var av intet värde, att den, om den var självvald, låg under människans värdighet. Vi är inte till för att ägna oss åt det som inte leder någonstans, skulle han sagt, vi är till för att anstränga oss till det yttersta så att vi når högre, tills vi är framme.

Gross Glockner vore för honom enbart en plats.

Målet för honom var en punkt då själ och kropp möttes en sekund.

Mina ben rör sig framåt nedåt bakåt uppåt, framåt nedåt bakåt uppåt. Sjunde hårnålskurvan. Bilarna ligger i täta rader, speciellt just före kurvor. Ibland hinner jag förbi en rad: barn i baksäten med rutor nedrullade sträcker ut händer. Nyss försökte en pojke röra vid mig, jag vinglade till, branten djup, jag fick hjärtklappning.

Annars andas jag lugnt, lite snabbare än vanligt, men lugnt. Benen inget besvär, förutom ledan. Bara sadelns skavande kommer att ge problem, förhoppningsvis först i morgon, så annorlunda ställning mot vad jag är van vid, tretton hårnålskurvor kvar. Hettan i dalen har övergått i ljumhet här uppe.

Än går det bra.

En dag som idag brukar jag annars...

Ja, vad brukar jag? Jag väntar. Jag tar hand om mig. Jag bor på ett hotell, där man tillhandahåller det jag behöver, vilket inte är så mycket eftersom jag har det jag vill ha i min resväska: en bok, några sköna kläder, ett par fotografier jag aldrig ser på, lite vitaminpreparat. Mitt liv är mycket stilla. Det ser säkert ut som om jag inte gör något när jag utan att umgås ligger på min säng eller vid simbassängen. Jag doppar mig försiktigt om det blir för varmt men jag simmar aldrig. Jag är aktsam så att jag inte sträcker mig, då skulle i ett slag mitt arbete bli omöjligt för en tid. Jag äter ensam, mycket blodigt kött, färska grönsaker, frukt, dricker kokt vatten. Ingen vet vem jag är. Ingen ser mig. Jag är inte sådan att man lägger märke till mig.

Det är mitt redskap man ser. Man ser min enhjuling. Den är av 18 karats guld. Jag fick den av min far när han hade lärt mig allt han hade att lära ut. Den ser smäcker och flärdfull ut. På kvällarna uppträder jag på varietéscener och kabaréer. Det är utsålt månader i förväg. Jag är bokad år framåt. Alla vet vem Coco med guldcykeln, with the golden bike, avec la bicyclette dorée, är.

Min cykel är mycket stadig. Den är ett perfekt arbetsinstrument, högt försäkrad inte bara för sitt metallvärde. Den är gjord för mig, för mina proportioner, min kropp, mina nummer. Den har aldrig stulits. Kanske är

den en så oförytterlig del av mig att det inte vore möjligt. Vem utom jag skulle ha någon nytta av den?

Min akt varar i sju minuter. För dessa sju minuter tar jag hand om mig hela dagen, hela natten. Dessa sju minuter är vad jag kräver av mig själv, den stund då mitt liv flyter samman till en enda klar svart punkt. Publiken, lokalen, staden, landet är oviktiga. Detta är vad jag måste uppnå varje dag, det som ger mitt liv skärpa.

Denna punkt av total brist på ansträngning, det vill säga den korta tidrymd där jag utan misstag och utan ansträngning, genomför mitt program, var länge tillräcklig.

Hit nådde aldrig min far.

Hit ville han sända mig.

Han visste inte hur tomt det är här.

En dag frågade mig en kvinna:

- Hur gör ni när ni lär er nya nummer?

Jag svarade, snävt:

- Jag lär mig inga nya nummer. Det vore meningslöst.

Jag är inte förmäten. Jag säger bara som det är: jag är ensam i världen om att göra det jag gör.

Också andra uppträder med enhjulingar, ekvilibrister av hög klass, det är sant. Jag känner till kanhända fem, varav två från Kina, värda att nämna. Men ingen gör det jag gör. Och i det de gör fattas det en svårbeskrivbar övertygelse som sist och slutligen är allt avgörande, en övertygelse om att allt är exakt rätt, en övertygelse som bara den kan sakna som strävat dithän och inte finner den hos andra.

Dessutom är det jag gör av en sådan svårighetsgrad att publiken inte skulle förstå att uppskatta en ytterligare skärpning. Den jublar redan efter tre minuter.

När jag med en lätt bakåtrampning bromsar för sista gången och hoppar ner i mina paljetter på det ofta slitna golvet dånar applåder. Alltid. Strålkastarna ligger hårt på mig, någonstans där framme glimmar en diamant i

mörkret. Denna dag, denna stund. Långsamt återvänder sinnevärlden; logen, hårborsten, rengöringskräm, en apelsin, hållpunkter, isdubbar.

Om jag inte passar mig kommer jag att få kramp i vänstra vaden. Rörelse med ständig upprepning och tung belastning under lång tid är inte bra. Tack och lov att jag gör detta under ett uppehåll i mina turnéer. Kanske borde jag stanna ett tag där framme vid parkeringsplatsen, fastän det bär emot? Skrattar man åt en cyklist som unnar sig en paus medan man själv dukar upp lunch med vin utanför bilen? Där framme är en bredare vägkant, kanske där? Nu bromsar en bred Citroën, en padda, nu öppnas dörrarna, just där. Nej, jag fortsätter. Jag kan. Jag måste kunna.

Just det. Jag kan. Jag måste kunna. Där står far med solfjädern, där borta vid busken, nu pekar han mot vristen, vad är det för fel jag gör? Solen skiner i ögonen, det är så svårt att se honom där i skuggan, det är något med vristen jag gör fel... Kan det vara så här? Jag försöker minnas hur det var när han visade mig något nytt: varje nummer består av iakttagbara, särskiljbara moment, vart och ett enkelt; först sammantagna, sammanflutna blir de, i bästa fall, ett beundransvärt mästerstycke. Det enkla: att röra varje led rätt och lagom. Nu rör jag mina fötter. Rör jag mina fötter? Nej, underbenen rör jag. Vadmuskulerna rörs av fötternas vridningar, nu börjar jag röra själva fötterna, anklarna, framåt, i sidled, nu släpper krampen.

Det enkla. Det man vet om man tänker efter. Att ständigt hålla sig a jour med vad man verkligen vet, inte låta något falla i glömska, ligga i träda. Och dessutom samtidigt, varje dag, lägga till något lite av ny kunskap.

En dag behärskade jag 115 moment. Veckan därpå 116. För var dag bättre och bättre, för var vecka mer och mer.

Alltid tänja de egna gränserna en aning till - och se det går! Det bär!

Det är som om krampen aldrig funnits. Med tillförsikt lägger jag in en högre växel. Det finns ett ögonblick just vid ingången till nya varv, till ny takt, när ansträngningen känns meningslös och irriterande, en plötslig tyngd, som bryter den tidigare så jämna, mödolösa rörelsen. Men förvånansvärt snabbt anpassar man sig och efter ytterligare en liten stund finner man förvånad, att också detta går, också detta flyter. Skillnaden är i själva verket ingen när den glömts bort.

I elfte hårnålskurvan väntar en turistbuss, tutande. Den mötande trafiken utgör en jämn, blänkande länk, obruten, på tvåan nerför. Även de ivrigaste vet här uppe att nedfärden är vanskligast. Bussen inväntar en lucka, bromsljusen illröda, båda körbanorna behövs för att den ska komma igenom, maktlös stark står den brant bakåtlutande medan jag, kort lätt andning, pumpar förbi. Luften tunn, vinden kylig. Långt under: den nyss så friska byn nu instängd, skuggad. På motsatt bergvägg ett fall, fullständigt förbehållslöst.

Min far var förbehållslös. Han uppfattades säkert som hänsynslös, till exempel av dem som tyckte att jag borde få leka som andra barn. *Som* andra barn. Jag fick leka *med* dem ibland, men inte *som*. Jag skulle vara som han, som min far. Han och jag. Det gällde honom också. Han var som jag. All tid, all strävan, var för mig.

Vart ville han komma? Först trodde jag att han ville att jag skulle bli bäst i världen. Det var när jag var liten och varje ny konst gick att räkna, att lägga till ett tidigare antal, som om det skulle finnas en slutsumma och när den var uppnådd vore arbetet slutfört, var man färdig. Min